Ympäristöministeriö
Aulikki Alanen, LYMO

Eduskunnan Asunto- ja ympäristöjaos
19.10.2016 > 21.10.2016

HE 134/2016 vp TAE 2017

ERÄÄT LUONNONSUOJELUN MENOT

		TA2016	TAE2017	2018	2019
35.10.21	Eräät luonnonsuojelun menot	2 440	2 440	2 440	2 440

Luonnonsuojelun yleismenojen määrärahan käyttö jakaantuu useisiin eri aihekokonaisuuksiin. Määrärahan käyttäjinä ovat muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja SYKE, mutta määrärahaa käytetään myös mm. kilpailuttamalla hankkeita. Luonnonsuojelun tiedonkeruun, inventointien, suunnittelun sekä ohjelmatyön kannalta määräraha on keskeinen.

Yksi suurimpia käyttökohteita on viime vuosina ollut Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman toteuttamisen tukeminen (500 000 euroa/2016). Rahoitettavia toimenpiteitä ovat olleet ohjelman viestintä, seuranta ja yhteistyöhankkeet erityisesti metsä- ja luonnonsuojelusektorin välillä. Lajien seurantaa, suojelua ja hoitoa on vuonna 2016 rahoitettu yhteensä 585 000 euroa. Määrärahaa on suunnattu muun muassa ELYjen vastuulla oleviin seuranta- ja hoitotoimenpiteisiin. Määrärahaa käytetään myös luonnonsuojelulain suojeltavien luontotyyppien, perinnebiotooppien ja maisema-alueiden inventointeihin ja hoitoon sekä maisemanhoitoalueiden valmisteluun. Myös rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyä ja loukkaantuneiden eläinten hoitoa rahoitetaan vuosittain.

Momentin määrärahaa käytetään myös ympäristöhallinnon osarahoituksena laajemmissa kehittämishankkeissa yhteistyössä tutkimuslaitosten ja yliopiston kanssa. Vuoden 2017 määrärahan käytössä painottuvat mahdollisuuksien mukaan seuraavat hankkeet:

Natura 2000 –verkoston alueilla tulee toimeenpanna verkoston tavoitteita tukevia suojelu- ja hoitotoimenpiteitä ja laatia tarvittaessa hoito- ja käyttösuunnitelmia. Aluekohtaisten tarpeiden priorisointia, ajoittamista ja resursointia varten viimeistellään 2017 ELY-keskusten ja Metsähallituksen yhteistyönä Natura 2000 yleissuunnitelmat. Ne on laadittu ensi kerran kymmenkunta vuotta sitten, ja uusien suunnitelmien aikajänne on vastaavasti seuraavat 10-15 vuotta.

Perinnebiotooppien toinen valtakunnallinen kartoitus käynnistyi 2016 pilottihankkeena, ja varsinaiset inventoinnit toteutetaan koko maassa 2017-2019. Perinnebiotooppien päivitysinventointi on välttämätöntä sekä maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän kehittämiseksi että uhanalaisimpien luontotyyppiemme tuoreiden tietojen kokoamiseksi. Nykyisin käytössä olevat tiedot 1992-1999 ovat vanhentuneet.

Luontotyyppien toinen uhanalaisuusarviointi käynnistyi laajana SYKEn ja ohjausryhmän koordinoimana hankkeena 2016-2018. Arviointia tekee 8 elinympäristökohtaista asiantuntijaryhmää (110 asiantuntijaa). 430 luontotyyppiä arvioidaan uuden kansainvälisen menetelmän mukaisesti. 2017 pyritään saamaan valmiiksi luontotyyppien arvioinnit ja aloittamaan loppuraportin valmistelu. Luontotyyppien uhanalaisuus on tärkeä indikaattori luonnon monimuotoisuustavoitteiden toteutumisesta. Edellinen arviointi tehtiin 2008.

Suomen lajiston viides uhanalaisuusarviointi tehdään 2016-2019. Arviointia tekee 15 eliöryhmäkohtaista asiantuntijatyöryhmää (joissa yli 150 jäsentä). Arviointi kattaa yli 20 000 lajia. Lajien uhanalaisuus on myös keskeinen mittari Suomen luonnon tilasta ja monimuotoisuustavoitteiden toteutumisesta. Edellinen Suomen lajien punainen kirja julkaistiin 2010. Arvioinnin pohjalta päivitetään luonnonsuojeluasetuksen liitteet ja arvioinnin tuloksia hyödynnetään lajiston suojelu- ja hoitotoimenpiteiden toteutuksessa.

Ekologinen päätösanalyysi yhteiskunnallisen päätöksenteon tukena (MetZo II) –hankkeen toteutusta jatketaan yhteistyössä Metsähallituksen, SYKEn ja yliopistojen kanssa. Hankkeessa hyödynnetään spatiaalisen suojelusuunnittelun välineitä, kuten Helsingin yliopistossa kehitettyä Zonation-tietokoneohjelmistoa tukemaan ja tehostamaan METSO-ohjelman toteutusta sekä muuta luonnonsuojelun ja maankäytön päätöksentekoa.